

Maanedsoversigt over Plantesygdomme.

288. — Vintermaanederne og April 1947.

Der blev for Vintermaanederne og April modtaget Beretninger fra 98 Medarbejdere; endvidere blev der i Maanederne Januar—April besvaret 1075 Forespørgsler.

SYGDOMME PAA LANDBRUGSPANTER.

KORN OG GRÆSSER.

Den lange Vinter med meget lave Kuldegrader, der med enkelte Ophold varede i næsten 3 Maaneder, blev Aarsag til, at mange Kulturplanter overvintrede meget daarligt. Blæst i Forbindelse med et meget lille Sne-dække øgede Kuldens Virkning; Barfrosten kom tidligt først i December og varede i mere end 2 Maaneder. Sneen faldt sidst paa Vinteren, og da Jorden var frosset i mere end 1 m's Dybde, dannedes ved Sneens Smeltning store Vandsamlinger i lavliggende Dele af mange Marker, og her stod Vandet næsten hele April, ja, mange Steder nærmere omkring 1. Maj. Kulde og Regn kendetegnede April, Væksten af overvintrede Planter var meget svag, Saaning af Vaarsæd faldt over ret lang Tid i Tyverne af April og med store Ophold; men endnu ved Maanedens Slutning var Saaningen ikke endt overalt i Landet; i det nordlige Jylland, især Vendsyssel, ventes Saaningen ikke sluttet før langt ind i Maj.

Rugens Overvintring var som Helhed god, men Planterne er langt tilbage i Vækst. Der modtoges 75 Beretninger, der med Hensyn til Vurdering af Rugmarkernes Svækkelse af Vinteren fordeler sig saaledes: Almindelig og stærk 2, almindelig og svag 10, sjældnen og stærk 7, sjældnen og svag 16 og ubetydelig 40. Der skrives dog i enkelte Beretninger om særligt store Ødelæggelser: »Adskillige Hundrede Td. Land er blevet harvet op« (J. Larsen-Ledet, Dybvad) og »ca. 25 % af Rugmarkerne har det været nødvendigt at pløje om, desuden er der mindst 35 %, der staar med $\frac{1}{2}$ til $\frac{3}{4}$ Plantebestand« (Vald. Johnsen, Skærbæk). Sen Saaning, ofte en Maaned for sent, synes at være en Hovedaarsag til mange stærkt svækkede Marker, hvorom skrives i 27 af de 75 Beretninger; denne Svækkelse øges naturligvis, hvor der ved stærk Blæst tillige har været Jordfygning: »Sent saaede Marker (sidst i Oktober), og Marker, hvor der tillige

har været Sandfygning i Vinter, er meget tynde« (Jens E. Mølgaard, Toftlund, »enkelte sent saaede Rugmarker er helt ødelagte, og nogle er skadet meget af Jordfygning« (N. A. Drewsen, Løgumkloster), og »særlig hvor Rugen har været udsat for Blæst, er det galt med Overvintringen — ca. 50 % af Planterne er gaaet til« (Sv. Svendsen, Tylstrup); men der skrives ogsaa »Rugen har taget Skade af Sandflugt paa udsatte Steder, og maa der omsaas. Tidligt og sent saaet Rug har lidt mindst i Frostperioden, mellemtidligt har lidt betydeligt, og meget maa omsaas. Skaden er værst paa grovsandet Jord uden synderligt Muldindhold« (P. O. Overgaard, Holstebro). Endelig har Dele af Rugmarkerne, hvor Vandet har staaet længe i April, lidt meget stærkt (H. Baltzer Nielsen, Hjørring; Engelhart Jensen, Morsø).

Hvedens Overvintring blev yderst slet, næsten lige saa daarlig som i Vinteren 1942, hvor, som det huskes, næsten hele Hvedearealet gik tabt, og Rug led meget stærkt med 10, 20, 30, ja i enkelte Egne 50 % Ødelæggelse; der blev saaledes i de to Vintre 1942 og 1947 meget stor Forskel paa Overvintring af Rug og Hvede. Af de 75 Beretninger hidrører 30 fra typiske Hvedeegne, og her er Hvedens Svækkelse vurderet saaledes: Almindelig og stærk 25, samt sjælden og stærk 5. Disse Beretninger giver følgende Billede af Ødelæggelsen, hvorved dog maa huskes, at Fordelingen af Sorterne over en betydelig Indflydelse, samt at der i mange Tilfælde ikke var truffet Bestemmelse om Hvedemarkernes Skæbne; da Beretningerne blev skrevet, thi Hveden var langt tilbage i Vækst ved Maanedens Udgang.

Østjylland:

kun ca. 10 % tilbage (W. Østergaard, Hadsten),
 10 à 20 % tilbage (A. Diederich, Aarhus),
 ca. 85 % er bevaret (P. Riis Vestergaard, Samsø),
 sandsynligvis blot $\frac{1}{4}$ tilbage (Aksel Nielsen, Horsens),
 ca. 20 % er bevaret (N. Chr. Stentoft, Vejle),
 Størstedelen er allerede omsaaet (Aksel Sørensen, Børkop),
 ca. 20 % er bevaret (Fr. Nielsen, Haderslev).
 Skaden synes mindre end ventet (Erik Knudsen, V. Sottrup).

Fyn:

Mange Marker maa omsaas (P. M. Dreisler, Ebberup),
 almindeligt er Hveden meget svag (N. Mariegaard, Haarby),
 Omsaaning nødvendig paa mange Steder (P. Laursen, Faaborg),
 15—20 % af Markerne opløjes (P. Bruun Rasmussen, Odense),
 ca. $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{3}$ af Hvedearealet bevares (N. E. Hansen, Nyborg).

Sjælland:

Al Hvede paa lave Arealer ødelagt (H. Jensen, Asnæs),
 har som Helhed overvintret daarligt (A. Ploug-Jørgensen, Vig),
 kun faa Marker overvintret tilfredsstillende (Stanley Jørgensen, Høng),
 ingen gode Hvedemark (N. M. Nielsen, Jerslev),

meget daarlig Overvintring (M. Greve, Roskilde),
 meget stor Skade (H. E. Jensen, Hillerød),
 80—90 % saas om (Ingemann Jensen, Frederikssund),
 ca. 80 % saas om (Chr. Moth Bundgaard, Ringsted),
 meget stor Skade (Wraa-Jensen, Skælskør),
 stor Skade (K. Iversen, Klippinge),
 meget daarlig Overvintring (Alb. Simonsen, Karise),
 meget ødelagt, mange Marker omsaas (B. Munch, Haslev),
 ca. 25 % af Markerne ødelagte (P. Grøntved, Næstved),
 mange Marker saas om (Svend Aage Pedersen, Stege).

Lolland og Falster:

Meget stor Ødelæggelse (H. H. Holm Hansen, Saxkøbing),
 mange Marker frosset bort (Sv. E. Sørensen, Maribo).

Bornholm:

Mange Marker staar daarligt (A. Juul-Nielsen, Rønne).

I Vinteren 1942 blev alle Sorter stærkt skadet af Vinteren, men i denne Vinter har ialtfald een Sort, nemlig Eroica, som Regel klaret sig gennem Vinteren med ret god Plantebestand, hvorimod Skandia synes at have lidt stor Skade, omend der er mange Undtagelser herfra. I 39 Beretninger skrives om Iagttagelser over Sorterne, og disse viser alle samme Retning: Eroica — bedst, Skandia — ringere end førstnævnte, Ideal, Konge og Borg næsten helt ødelagte samt Jubile og Joncquois fuldstændigt ødelagte, men naturligvis er der adskillige Undtagelser herfra, alt efter lokale Forhold. Fra Tystofte Forsøgsstation skrives fra en Bedømmelse den 29. April, at »Weibulls Ergo synes ganske upaavirket, Weibulls Eroica kun lidt, men Svaløf Skandia noget skadet af Vinteren« (Jacob Wested). Der bliver i Aar stor Difference paa Udbyttet af Hvede, om man har valgt Eroica eller Jubile (eller Joncquois).

Af Aarsagerne til denne voldsomme Ødelæggelse nævnes først og fremmest Barfrost med stærkt tørrende Blæst, dernæst Vinterens Langvarighed med langsom Tø af Jorden, der fra sidst i Marts og næsten hele April var som en Tundra med meget daarlige Vækstkaar for de stærkt svækkede Planter. Gode Læforhold har utvivlsomt nu som før reddet adskillige Marker; dette gælder ikke blot »stort« Læ, men ogsaa »lille« Læ i Hvedemarker, der er gaaet ind i Vinteren med en stærkt knoldet Overflade. Saatiden drøftes en Del, men Meningerne er delte; dog viser mange Iagttagelser, at selv rettidigt saaet Hvede er ødelagt. Fra Samsø nævnes et Særtilfælde, »hvor Jubile saaet 1. December spirer kraftigt frem i disse Dage (sidste Halvdel af April) og synes ret usvækket af Vinteren« (P. Riis Vestergaard).

Flere Steder har man iagttaget Forfrugtens Indflydelse paa Hvedens Overvintring: »Hvede efter Grønjord har lidt større Skade end Hvede efter Havre, andre Forhold lige« (A. Diederich, Aarhus), »værst er det gaaet ud over Hvede i Grønjord med fint Saabed i Efteraaret« (Aksel

Nielsen, Horsens), »Forskel i Forfrugten er enkelte Steder set at have haft afgørende Indflydelse, selv om denne Forskel laa flere Aar tilbage i Tiden (N. M. Nielsen, Jerslev), »selv Eroica maa saas om særlig efter Lucerne og Kløvergræs, sjældnere efter Havre« (H. H. Holme Hansen, Saxkjøbing) og »Jordens Gødningskraft og Forfrugt spiller en meget stor Rolle for Overvintringen« (B. Munch, Haslev). Andre Iagttagelser gaar dybere i Spørgsmaalet Jordens Gødningskraft, saaledes: »I enkelte Tilfælde er set betydelige Udslag for forskelligt Næringsindhold i Jorden, visende sig i langt bedre Bestand for Gødningspletter (Hobe eller Markmøddinger), gamle Roekulepladser og lignende« (Chr. Moth Bundgaard), og »Paa en Ejendom med 2 Hvedemarker (Skandia) har den ene Mark Kt 11—13, den anden Kt 4—5. Marken med Kt 11—13 har 75 % overlevende Planter, medens Marken med Kt 4—5 har ca. 25 % overlevende Planter« (Ingemann Jensen, Frederikssund).

Næringsspørgsmaalet er af stor Interesse ogsaa for Vintersæd, baade Rug og Hvede, og bør sikkert undersøges nøjere, alene af den Grund, at Vintersæd i vore Dage næppe har den faste Plads i Sædomløbet — ogsaa gødningsmæssigt —, som den havde før i Tiden. Vi har Fingerpeg herom, og fra et Gødningsforsøg i Rug paa lyspletsyg Jord ved vi, at i den strenge Vinter 1942 frøs Planterne bort undtagen i Parceller, der havde faaet Mangansulfat. Planternes Forsyning med Mikronæringsstoffer allerede om Efteraaret kan saaledes blive af Betydning for Overvintringen; det er vel sandsynligt, at dette ogsaa kan gælde Hovednæringsstofferne.

Det kan skønnes, at rimeligvis blot en Fjerdedel af Landets Hvedeareal bliver bevaret, og af denne gaar næppe Halvdelen ind i Sommeren med fuld Plantebestand. Vi har saaledes haft den fjerde Vinter med stærk Ødelæggelse af Hvede — i Løbet af otte Aar.

Græssernes Overvintring har været meget daarlig, især Rajgræs. I 51 Beretninger skrives, at Italiensk Rajgræs er frosset fuldstændigt, ikke blot i Frømarker, men ogsaa i almindelige eetaarige Græsmarker. Almindelig Rajgræs er som Regel meget stærkt svækket, ja, i enkelte Tilfælde helt gaaet til Grunde. »Alm. Rajgræs i Stammeforsøget har lidt betydeligt, men dog noget forskelligt for Stammerne, idet de tidlige Stammer til Dels er udvintret« (Jacob Wested, Tystofte). »Alm. Rajgræs, især den sildige Type, har holdt de fleste Steder« (P. Grøntved, Næstved). »De tidlige Stammer af Alm. Rajgræs er tyndet meget stærkt, og Planterne er svage og kommer sent i Gang. I en Del Græsmarker, hvor disse to Græssorter danner Hovedbestanden, er ligeledes sket betydelig Skade. Paa sildig Rajgræs ses ingen eller kun ubetydelig Skade« (Chr. Moth Bundgaard, Ringsted). »Baade Ital. og Alm. Rajgræs borte eller ca. 50 % svundet i de fleste Græsmarker« (Arne Larsen-Ledet, Grenaa). »Frøblandingen ses i Aar at være af den største Betydning; hvor der lægges Vægt paa Ital. Rajgræs, er Skaden størst« (Aksel Nielsen, Horsens).

Om andre Græsser skrives: »et Par Rapgræsmarker ompløjet« (Jørgen Larsen-Ledet, Dybvad), »i en Del Hundegræsfrømarker er store Plet-

ter ødelagt af Frost, og en Del er ompløjet» (K. Iversen, Klippinge), »paa en enkelt større Gaard er baade andet og tredie Aars Hundegræsfrømark bortfrosset» (Arne Larsen-Ledet, Grenaa). Thimothe og Engsvingel synes at have klaret Vinteren uden nævneværdig Svækkelse, men Væksten er svag og kommer langsomt i Gang.

Slimskimmel (*Fusarium* sp.) blev iagttaget flere Steder, men som Regel skrives, at Frostska den er saa stærk, at det er umuligt at afgøre, hvor stor Andel Slimskimmel har i Ødelæggelsen. I et Afsvampningsforsøg i Rug er Plantebestanden i de ubehandlede Parceller ret jævnt udtyndet, og de døde Planter giver Parcellen et graat Udseende (N. Engvang Hansen, Allingaabro).

BÆLGPLANTER.

Kløverens Overvintring synes som Helhed at være god, naar herfra undtages Tidlig Rødkløver, der ofte har lidt meget stærkt under Vinteren. »Tidlig Rødkløver (Stammeforsøg) er næsten totalt ødelagt» (Jacob Wested, Tystofte). Sildig Rødkløver har som Regel staaet Vinteren igennem uden stor Skade, men der skrives dog fra flere Egne om nogen Skade, navnlig hvor Marken har været græsset sent og stærkt i Efteraaret 1946 (V. Østergaard, Hadsten; Stanley Jørgensen, Høng; Ingemann Jensen, Frederikssund). Tidlig Rødkløver er antagelig frosset overalt i Landet, medens Sildig Rødkløver har staaet sig ret godt, hvor ikke Forholdene har været særligt ugunstige. Sneglebælg er hyppigt ødelagt saa stærkt, at Markerne maa pløjes (H. H. Holme Hansen, Saxkjøbing; M. Greve, Roskilde; B. Munch, Haslev; Svend Aage Pedersen, Stege; Ole Thøgersen, Karise). Lucerne og især Lucerne i to- og treaarige Marker er meget stærkt ødelagt. Forskel paa Stammerne træder tydeligt frem, saaledes i et Forsøg, hvor Planterne blev gravet op og undersøgt og viste døde Rødder, der var bløde, vædskende og med begyndende Forraadnelse, især 1 à 2 cm under Rodhalsen: »Fransk, de Puits — ingen døde Planter, alle med kraftige, gode Skud; Øtøfte — ingen døde Planter, de fleste med gode, kraftige Skud; og i selve Marken udenom Forsøget Ital. Lucerne med 32 % døde Planter, mange af Markens øvrige Planter med ret svage Skud. Ved lignende Opgravninger i andre Lucernemarker har vi konstateret 80 %, 66 % og 60 % døde Planter» (Chr. Moth Bundgaard, Ringsted). Endvidere blev ved Tystofte foretaget Opgravning i treaarig Lucerne: »Grimm canadisk, Grimm Øtøfte og Øtøfte ret god Overvintring, Fransk, de Puits, Sophiehøj og Pajbjerg daarlig Overvintring» (Jacob Wested, Tystofte), og »Grimm, god, Ungarsk, mindre god, og Italiensk helt ødelagt» (J. Lindegaard, Korinth), »flere Lucernemarker, udlagt med Ital. Lucerne for 2 à 3 Aar siden, er helt ødelagte» (N. E. Hansen, Nyborg; W. Østergaard, Hadsten). Følgende Billede af Græsmarkbælgplanternes Overvintring vil utvivlsomt kunne gælde for store Dele af Landet: »I Avlssteds- og Stammeforsøgene med Rødkløver er Tidlig Rødkløver meget stærkt udvintret, medens Sildig Rødkløver synes afgjort at have klaret sig betydeligt bedre, selvom Vinterkulden ogsaa her har tyndet nogle af Stam-

merne stærkt. Forskel paa Udvintring findes indenfor baade Tidlig og Sildig Rødkløverstammer. Hvidkløverstammerne synes i det væsentligste at have bevaret Hjærteskuddene, medens Udløberne synes at være dræbte, og det ser ud til, at det vil være adskillige Dage, inden Hvidkløveren kan genvinde sin vante Frodighed« (H. Agergaard, Askov).

Kløverens Knoldbægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*).

Der skrives blot i 4—5 Beretninger om enkelte Angreb i Foraaret, og disse skønnes at være godartede. Et stærkt Angreb blev dog iagttaget i Rundbælg (J. Lindegaard, Korinth).

BEDEROER.

De fleste Frømarker saaede til Overvintring paa Voksestedet er ødelagte af Vinteren; Fodersukkerroerne er næsten totalt ødelagt, og det samme gælder Sukkerroer, omend der hist og her findes enkelte Marker eller Dele af Marker, der har klaret Vinteren, dog ikke med fuld Plantebestand. Det er maaske endnu vel tidligt at skønne over, hvorledes Stiklingroer i Kuler har overvintret, men der skrives: »Frosten har berørt næsten alle Kuler, og ca. Halvdelen af Stiklingroerne er ødelagt og skal sorteres fra« (Gunnar Danø, Struer); det bliver dog sikkert vanskeligt at faa Planter nok til det beregnede Areal med Bederøefrø.

Frostskade i Roekuler var meget stor overalt i Landet og især i smaa Kuler, der er frosset næsten helt igennem, samt hvor man ikke har brugt rigeligt af Dækmateriale, men det var ogsaa meget vanskeligt at holde Frosten ude i den lange Vinter. De frosne Roer tabte i Holdbarhed, men da de som Regel først blev tøet op umiddelbart før Brug, er de dog blevet anvendt til Foder. Frostskaden opgøres i flere Beretninger til 10—20 og 25 %, og der skrives ofte om Nødvendigheden af at finde frem til frostfrie og godt ventilerede Roehuse.

Bedens Traadkølle (*Typhula betae*) »fundet i flere Bederøekuler, men Angrebene svage« (J. Vang, Ejby) og »i overvintrede Stiklingroer, hvor Top- og Hjærteskud var ødelagt« (W. Østergaard, Hadsten).

KAALROER, KAAL o. a. KORSBLOMSTREDE.

Frømarker af Korsblomstrede er ødelagte af Frost, de enkelte Undtagelser er blot et Tegn paa Ødelæggelsens Omfang. Forskellige Former for Dækning har ikke kunnet holde Frosten ude.

Frostskade hos Kaalroer i Kuler blev stor, thi disse dækkes sædvanligvis ikke stærkt af Frygt for Varmeskade.

GULERØDDER.

Gulerodsfrømarkerne er frosset bort, omend der enkelte Steder med gode Læforhold er bevaret Dele af Marker.

KARTOFLER.

Frostskade i Kule var ofte meget stor; der modtoges 76 Beretninger, og der skrives i 8 af disse om — ingen Skade, i 3 — sjældnen og svag, i

4 — sjælden og stærk, i 9 — almindelig og svag og i 52 — almindelig og stærk; af disse sidste hidrører 27 fra udprægede Kartoffeleegne. Skadens Styrke synes iøvrigt at svinge meget stærkt selv i samme Egn, alt efter Kulernes Størrelse og Dækning og opgives at kunne være 10—25 % indtil 80 % af Beholdninger, ca. 35 % synes at være ret hyppigt i mange Tilfælde. I det hele taget synes Skaden ikke at være saa stor og omfattende, som man sidst paa Vinteren mente vilde blive Tilfældet; Skaden er stor i smaa Kuler. »I Kuler, der ikke har været dækket tilstrækkeligt, findes en Del Kartoffel med Frostskaade; Antallet varierede fra ganske lidt til næsten Halvdelen af Kulen. Gennemgaaende har Kuler, der har ligget i Retningen Syd—Nord, taget større Skade end Kuler i Øst—Vest. Frostskaden har været saa stor, at de frostpaavirkede Kartoffler med det varme Vejr i Midten af Maaneden er gaaet i Forraadnelse. Selv Kuler, der har været dækket med to Lag Halm med Jord imellem og over, er ikke gaaet fri, trods det de senere igen blev dækket med Gødning« (Kai Geert Petersen, Studsgaard Forsøgsstation). »Mange Kartoffler er frosset i Vinter, men de Kartoffler, som er taget tørre op og dækket med et godt Lag Halm, har dog klaret Vinteren nogenlunde; men de, der har sparet paa Halm, har ogsaa fundet Kartoffelkulerne gennemfrosset« (J. M. Pedersen, Hammershøj). Selvom for svag Dækning synes at være almindelig, nævnes dog ogsaa enkelte Tilfælde, hvor Kvælning med efterfølgende Varmeskaade har ødelagt en Del Knolde (J. J. Søndergaard, Silkeborg; Georg Nissen, Bylderup Bov; Vald. Johnsen, Skærbæk). Der skrives ogsaa om Iagttagelser, der viser, at Tørforraadnelse (Skimmel) har bredt sig ret stærkt i Kulerne (Magnus Poulsen, Lunde J.; A. Ammitzbøll, Skern; Engelhart Jensen, Morsø). I enkelte Beretninger skrives, at det kniber stærkt med at skaffe gode, markkontrollerede Læggekartofler, medens der synes at være nok af almindelige Kartoffler (H. Baltzer Nielsen, Hjørring; N. Engvang Hansen, Allingaabro), og »det har været umuligt at sortere en første-klasses Vare op til Salg, saavel inden- som udenlandsk; der maa regnes med mange Spring i Kartoffelmarkerne til Sommer, idet Spirene sikkert er ødelagte hos mange Knolde« (J. J. Jakobsen, Grindsted).

Slimskimmel (*Fusarium sp.*) var yderst almindelig i frostskaadede eller paa anden Maade ødelagte Knolde, og der modtoges flere Prøver af Knolde med denne Svamp.

Kuleskaade (*pit-rot*) fandtes paa to indsendte Knoldprøver.

I to andre Knoldprøver modtaget fra Konsulent H. Gyde Christensen, Fjerrislev, og Konsulent C. J. Henriksen, Studsgaard, konstateredes ret store Pletter, der er sænkede dybt i Kødet. Lignende Pletter blev konstateret i 1941, og disse blev undersøgt for Kartoffel-Bladpletsyge (*Alternaria solani*); det er hidtil ikke lykkedes at finde Aarsagen til disse Pletter.

HANS R. HANSEN.

SYGDOMME PAA HAVEBRUGSPLANTER.

Frostskade i Haver og Frugtplantager. Vinteren har været slem ved mange Planter i Haverne. Mange Steder er Roserne stærkt beskadiget, men dog sikkert ikke saa slemt, som man troede tidligere paa Foraaret. Der skrives f. Eks. fra Holbæk Amt, at det kun ser ud til, at 5% af Roserne er dræbt, men mange er naturligvis svækkede (Henrik Nielsen). Skadens Omfang er i betydelig Grad afhængig af saavel Sorter som af Dækning. Paa Slagelse-Skælskøregnen er Ophelia og lign. helt døde, Snedronning meget medtaget, Ellen Poulsen frosset langt ned, men Rødhætte er i god Stand (Agnes Værløse). Ved Lyngby er Rødhætte og Else Poulsen, der slet ikke har været dækkede, frosset langt ned, men næsten alle Rødhætte kommer og ca. 85% af Else Poulsen. Paa Varde- og Esbjergegnen er 10—20% af Roserne frosset ned, maaske flere (M. Sørensen). Paa Blangstedgaard er Roserne levende, men næsten alle frosset helt ned (H. Christensen). Slyngroserne er naturligvis ogsaa frosset stærkt ned og maaske adskillige Steder dræbt.

Fra Næstved skrives, at langt de fleste Frilandshyacinter er frosset ned (M. E. Elting), det samme er Tilfældet i Lyngby, men her har der ogsaa været Oversvømmelse i lang Tid. Paa samme Sted er det gaaet meget stærkt ud over forskellige Narcisser, de mindst medtagne har lige faaet Spirene op over Jorden, men er saa standset i Væksten; ved Opgravning ses det, at Rødderne og Basis af Løgene er helt raadne, saa det er ikke saa underligt, at Væksten er standset, de har nok skudt paa den Kraft, der er i selve Løget.

Under samme Forhold har Tulipanerne klaret sig fint, ligesaa Scilla og Perlehyacint, medens Crocus har Top, men ingen Blomster, de vil dog sandsynligvis kunne klare sig, saa de i Løbet af nogle Aar kan blive lige saa blomsterrige som tidligere.

Ældre Planter af *Primula veris* er i stor Udstrækning døde, medens Aurikler har taalt baade Kulde og Oversvømmelse udmærket.

Mange Steder er en Del Prydbuske mere eller mindre skadede, f. Eks. *Buddleia*, *Cytisus* og *Berberis*, *Frilandshortensia* er det ogsaa gaaet haardt ud over. *Chamaecyparis* og Taks er stærkt svedet og sandsynligvis mange Steder dræbt. Om Jordbær skrives fra Sjælland: »Mange Jordbærearaler har lidt stærkt under Barfrosten. Rodstokken er rødbrun helt ud til Barken. Rødderne synes i Almindelighed ikke at være døde, men mange er døende. Nu kan Jordbær jo godt vokse, fordi de er røde i Rodstokken, men Spørgsmaalet er, om der er levende Væv nok i Kambiet. Arealerne grønnes pænt, og Folk tror, Jordbærrerne har klaret sig pænt, men der bliver sikkert stort Udfald. Jeg tør dog ikke skrive Dødsattesterne nu! Selve Blomsterknoppen er næsten altid sund. Deutsch Evern synes sløjere end Abundance, men det kan afhænge af Udviklingen.« (Asger Klougart).

Persille er gaaet ud, i mange Tilfælde ogsaa Rosenkaal og Grønkaal, Frøafgrøder er skadet stærkt, saa det vil kunne blive vanskeligt med Frø af mange Arter til næste Aar.

Frostskade paa Frugttræerne er det meget vanskeligt at udtale sig om paa nuværende Tidspunkt. Det er sikkert rigtigt, naar en Indberetter skriver: »Jeg tør ikke dømme endnu.« (A. Klougart). Der er rundt omkring set et større eller mindre Antal visne Grenspidser, særlig klages der over dette Fænomen paa Crimson Cox', Cox' Orange og Laxtons Superb paa Mors (Egon Hansen). Fra forskellige Steder skrives om Brunfarvning i Barken af saavel Æble som Pære, men efter de sidste strenge Vintre først i Fyrreerne saa man ofte dette Fænomen, uden at der blev den mindste Skade at se paa Træerne i Sommerens Løb. Fra nogle Lokalteter omtales det ogsaa, at nyplantede Træer er gaaet ud, og nogle Steder er der set en Del døde Knopper.

Alle 18 Indberettere, der tilsammen har set mange Frugttræer saavel i Jylland som paa Øerne, er enige om, at nogen alvorlig Skade er ikke set, og man kan nok gaa ud fra, at var der sket megen Ødelæggelse, saa vilde adskilligt af den kunne ses nu. De mange døde Grene, som skyldes Angreb af Graa Monilia eller Kræft, vil sikkert i nogle Tilfælde blive antaget for Frostskade, men de maa dels tilskrives den fugtige Sommer i 1946, dels manglende Pasning.

FRUGTTRÆER.

Æblernes Holdbarhed har egentlig været bedre end ventet. Fra adskillige Steder angives det, at Holdbarheden af skurvfri Frugt har været god eller endog udmærket. Der klages imidlertid over Smagen, og det er jo intet Under, at den solfattige Sommer ikke har givet særlig aromatisk Frugt. Sidst i April er der i Holbæk Amt set Cox' Pomona, Dronning Louise og Bodil Neergaard fra almindeligt Lager, hvor Frugterne var i fin Stand. Derimod var nogle Cox' Orange allerede overgemte i December Maaned ved Opbevaring i en Bunkers, hvor Temperaturen sandsynligvis har været for høj (Henrik Nielsen). Fra Varde-Esbjerg skrives, at Holdbarheden i almindeligt Lagerrum har været lidt dårligere end normalt, særlig Coulon har holdt sig daarlig, medens Boiken har været omtrent normal. Der er set meget fine Belle de Boskoop 15. April efter Opbevaring i Jordkælder isoleret med Tørvestrøelse (M. Sørensen, Varde). Fra Slagelse-Skælskøregnen klages over, at mange Æbler (Belle de Boskoop, Jonathan og tildels Høve Reinnet) er mere rynkede end sædvanlig, og skønt de er sent plukkede, er de ligesom ikke rigtig modne efter den dårlige Sommer (Agnes Værlose).

Den forholdsvis ringe Mængde Frugt, der har været gemt til sent paa Vinteren, gør det nok vanskeligt at bedømme Frugtens almene Holdbarhed.

De mange skurvede Æbler har naturligvis holdt sig daarligt. Iøvrigt kan man mange Steder ikke udtale sig om Æblernes Holdbarhed sent paa Sæsonen, thi da var der ikke flere Æbler, saa de er blevet spist før den mere kritiske Opbevaringstid er kommet. Mange Steder har det knebet med at holde Æblerne frostfri, saa det er nok godt, der ikke har været saa mange Æbler, der skulde opbevares i den kolde Periode, mange vilde da sikkert være frosset. Hvor der i den lange Frostperiode har været

Æbler, har disse, hvor der kunde holdes frostfrit, haft de samme Forhold, som ellers findes paa Kølelagre.

Æbleskurv (*Fusicladium dendriticum*). Paa Kvistene ses der stærkt Angreb, der skrives f. Eks. fra Næstved: »Mere udbredt end tidligere« (M. E. Elting), fra Faxe: »Findes i meget stærk Grad, ofte saaledes, at hele Aarsskuddet er ødelagt« (Børge Jørgensen), fra Stevns-Fakseegnen: »Skønt Sommersprøjtningen i Fjor tilsyneladende ikke gjorde megen Gavn, har den alligevel bekæmpet Skurven en Del, saa der nu er tydelig Forskel paa sprøjtede og usprøjtede Træer« (Philip Helt), fra store Dele af Sjælland: »Angrebene er proportionale med Sprøjtningsforsømmelserne sidste Aar« (Asger Klougart), fra Slagelse-Skælskøregnen: »Katastrofal paa Cox' Orange, hvor der næppe er et frisk Skud« (Agnes Værløse), fra Holbækegnen: »I mange Tilfælde er Angrebene saa omfattende, at Aarsskuddene maa antages at dø bort, Angrebet er meget karakteristisk, idet det altid er Midten af Skuddet, der er angrebet, d. v. s. Juni Maanedes Tilvækst« (Henrik Nielsen), fra Vestsjælland: »Megen Skurv, særlig paa Cox' Orange, Graasten, Boiken og Signe Tillisch« (N. F. J. Larsen), fra Maribo Amt: »Megen Skurv« (Georg Jensen), fra Gram: »En Del mere i Aar, end der plejer at være« (A. Diemer), fra Horsens: »Desværre en Del« (Chr. A. Nørholm), fra Esbjerg-Vardeegnen: »Meget udbredt og almindelig« (M. Sørensen), fra mange Steder i Jylland: »Er meget almindelig« (N. Gram), og endelig skrives, at Skurven træffes i alle Egne af Landet, især paa Graasten, men ogsaa paa Cox' Orange og andre Sorter, den er ogsaa set paa Guldberg, Pigeon, Ingrid Marie, Laxtons Superb m. fl. Sorter (Hans Engsbro).

Pæreskurv (*Fusicladium pyrinum*) findes naturligvis ogsaa i stærkere Grad end ellers, som særlig stærkt angrebet nævnes Bonne Louise, Charneu, Herrepære og Williams (Hans Engsbro).

KØKKENURTER.

Se om Frostskade i Begyndelsen af Afsnittet om Havebrugsplanter.

PRYDPLANTER.

Blinde Knopper har været et almindeligt Fænomen i Tulipaner. Der skrives som Resultat af Besøg i mange Gartnerier paa Sjælland, at der har været mange blinde Tulipanknopper i Aar. Aarsagerne er svære at udrede. I to Tilfælde synes der ingen Tvivl at være om, at det har været Vand i Kulerne, der er Aarsagen, i et andet synes det at være forvoldt af Fosforsyremangel, idet Drivløgene fra de daarligst gødede Skifter (Ft 2—3) for visse Sorter gav 40—60 % »blinde«. Skade ved for højt Ledningstal, som Tulipaner er ret følsomme for, er konstateret i et enkelt Tilfælde (Asger Klougart). Vi har ogsaa modtaget en Del Prøver med »Blinde Knopper« til Undersøgelse. Løgene har altid været sunde, det har som Regel ikke været muligt at afgøre, hvad der har været Aarsag til Skaden, men man maa ikke glemme, at Tørke under Drivningen,

særlig lige naar Blomsterknoppen kommer frem, kan bevirke, at Blomsterne bliver »blinde«.

Der har ogsaa været ualmindelig mange Klager over Crocus, der har haft »Blinde Knopper« eller mangelfuldt udviklede Blomster. Særlig galt har det været med Rembrandt og Purpurea, medens de gule Crocus ikke har været saa tilbøjelige hertil.

Der har tillige været et Par Klager over »Blinde Knopper« i Iris af Sorten Wegdewood.

Se om Frostskaade i Begyndelsen af Afsnittet om Havebrugsplanter.

ANNA WEBER.

SKADEDYR PAA LAND- OG HAVEBRUGSPLANTER. KORN OG GRÆSSER.

Gaasebillelarver (*Phyllopertha horticola*). Fra Hjørring (H. Baltzer Nielsen) skrives, at Larverne gjorde nogen Skade i Rugen i Efteraaret. Fra Studsgaard modtoges Larver den 1. Maj (K. Geert Petersen).

Smælderlarver (*Agriotes app.*) gjorde Skade i Rugen to Steder paa Faaborgegnen (J. Lindgaard).

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*). Fra Holstebro skrives: »I Rug paa lavtliggende Jorder fandtes mange Stankelbenlarver under Knoldene. Larverne var meget smaa, men anrettede betydelig Skade i Rugen allerede den 18. April (P. Skydsgaard Linde). Om Angreb i Efteraaret skrives fra Hjørring (H. Baltzer Nielsen), Holstebroegnen (P. Overgaard) og Sindal (H. Olsen).

Fritfluelarver (*Oscinis frit*). Der er ikke rapporteret Angreb i Vintersæden.

Brakfluelarver (*Hylemyia coarctata*). Ved Ringsted er iagttaget et ret stærk Angreb i en enkelt Hvedemark efter Halvbrak (C. M. Bundgaard).

PROSPER BOVIEN.

